

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΦΟΔΙΚΩΝ

Ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Μαΐου 1871.

|| ΕΤΟΣ Γ'. — ΦΥΛΑ. ΚΑ'.

ΜΙΡΑΒΩ.

ΥΠΟ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΩ.

(Συνέγραψεν. — Ἰδε Φ.λλ. ΚΒ')

Τὴν 22 76^{ου} 1789 ὁ βασιλεὺς προσέφερεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὰ χρυσᾶ αὐτοῦ σκεύη διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ κράτους· ἡ δεξιὰ πλειρά ἐκινήθη εἰς θαυμαστὸν ἔσπασιν καὶ δάκρυα. «Ἐγὼ ἐφώνησεν ὁ Μιραβώ, δὲν συγκινοῦμαι ἐυκόλως ἐκ τῶν φαγεντιανῶν σκευῶν τῶν ἰσχυρῶν.»

Τὰ περιφρονητικὰ σχήματά του, ὁ γέλωσ του, ἦτο ὠραῖόν τι, ἡ ὀργή του ὑψηλόν.

Ὅπότεν ἐπετύχχανέ τις νὰ τὸν παροργίσῃ, ὁπότεν αἰφνιδίως ἐβύθιζον εἰς τὰ πλευρά του ἐν εἰς ἐκείνων τῶν βελῶν τῶν ὀξέων, ἅτινα ἐξοργί-

ζουσι τὸν ρήτορα καὶ τὸν ταῦρον, ἐν τούτῳ ἐγένετο, ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς αὐτοῦ, κατέλειπε τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν τοῦ σωτηρίου· μικρὸν ἐταράχαστο, ἐὰν ἡ ὄβλος τῶν συλλογισμῶν, οὗς εἶχεν οἰκοδομητῆς κατέβησε δι' ἑλληνικὴν κλειδῶς, ἐγκατέλειπε τὸ ζήτημα γυμνὸν καὶ ἐκυλίετο κεκυφῶς ἐπὶ τοῦ παραπτόντος. Τότε οὐαὶ τῷ διακόψαντι οὐαὶ τῷ ταυρὸν μάχῳ τῷ τὸν ταῦρον παροργίσαντι. Ὁ Μιραβώ ἐπίπτε κατ' αὐτοῦ, ἐδάπτειν ἀπὸ τῆς κοιλίας, ἀνύψῳ εἰς τὸν αἶρα καὶ κατεπάτει ὑπὸ τοῦσ πεδᾶς του· ἐφύγε καὶ ἐπανήρχετο ἐπ' αὐτοῦ, τὸν ἐσοπάζε καὶ τὸν ἐτίλλε. Ἦρπαζε διὰ τοῦ λόγου ὀλόκληρον τὸν ἀντίπαλόν του, οἰσοδῆποτε καὶ ἂν ἦτο, μικρὸς ἢ μέγας, κακὸς ἢ ἀτήμαντος πηλὸς ἢ κόνις· εἰσέρχετο εἰς τὸν βίον του ἅπαντα, τὸν χαρακτήρα του, τὴν φιλοδοξίαν του, τὰ ἐλαττώματά του, εἰς τὰ γελοῖα τοῦ βίου του, οὐδὲν περὶ αὐτοῦ οὐδενὸς ἐφείδετο, ἢ ἐλλείπετο. Κατεκερμάτιζε τὸν ἐχθρόν του ἀπελευθερικῶς· ἐπὶ τοῦ βήματος,

επροξένει τρόμον και γέλωτα. Πᾶσα λέξις ἦτο κτύπημα πᾶσα φράσις βέλος. Εἶχε τὴν μανίαν ἐν τῇ καρδίᾳ, τρομερὸν τοῦτο καὶ σφοδρὸν, ἔκλειεν ἐν ἐκυτῶ τὴν ὄργην τῆς λσαίνης. Μέγας καὶ ἰσχυρὸς ρήτωρ, ὠραίος πρὸ πάντων ἐν τῇ στιγμῇ ταύτῃ! Τότε ἔπρεπε νὰ ἴδῃ τις τίνι τρόπῳ ἀπεδίωκε μακρὰν τὰ νέφη τῆς συζητήσεως, καὶ διὰ μιᾶς τρικυμώδους πνοῆς ἐσάλειυεν ὅλας τὰς κεφαλὰς τῆς Συνελεύσεως! Πράγμα παράδοξον! Ἐπιχειρήματα ἀνεύρισκε μόνον ἐν τῇ παραφροσῇ ἢ σφοδροτέρᾳ αὐτοῦ ὄργῃ, ἀντὶ νὰ καταστρέφῃ τὴν εὐγλωττίαν του διὰ τῶν κλωνισμῶν, οὐ; ἐπέφερεν, ἐχάρησεν αὐτῶ ἀνωτέραν τινα λογικὴν καὶ ἀνεύρισκεν ἐπιχειρήματα ἐν τῇ μανίᾳ ὡς ἄλλοι ἐν ταῖς μεταφοραῖς. Εἶτε ὁ σαρκασμὸς ἐκλίπταν τῶν ὀξέων αὐτοῦ ὀδόντων ἐπροξένει ἐρύθημα ἐπὶ τοῦ ἔχρου μετώπου τοῦ Ροβεσπιέρη, (τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ ἀγῶστου, ὁ ὅποιος δ'ὐό ἔτη βραδύτερον θὰ μεταχειρίζετο τὰς κεφαλὰς, ὡς ὁ Φωκίων τοῦ λόγου,) εἶτε ἀνεμάσει μετὰ λύσσης τὰ ἰνώδη διλήματα τοῦ ἄββᾶ Μωρὺ καὶ τ' ἀπέπτυσεν κατὰ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, στρεβλὰ, ἐσχισμένα, ἐξηρθρωμένα, κατὰ τὸ ἥμισυ καταβρωμένα καὶ κεκαλυμμένα ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῆς ὀργῆς του, εἶτε ἐβύθιζε τοῦς ὄνυχας τοῦ συλλογισμοῦ του ἐν τῇ ἀπαλή καὶ ἀτόνῳ φράσει τοῦ δικηγόρου Ταργέτ, ἦτο μέγας, καὶ μεγαλοπρεπὴς περιεβάλλετο ὑπὸ τινος τρομερᾶς μεγαλειότητος, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτάραττον τὰ μάλλον φρενήρη ἄλματα του. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἔλεγον· «Ὅστις δὲν εἶδε τὸν Μираβὼ παρωργισμένον, δὲν εἶδε τὸν Μирабὼ. Ἐν τῇ ὄργῃ ἐξελίεσσετο ἅπασα ἡ λαμπρότης τοῦ πνεύματός του. Ἡ ὄργῃ ἤρμυζεν εἰς αὐτὸν τὸν ἄνδρα, ὡς ἡ τρικυμία εἰς τὸν ὠκεανόν.

Ἀκουσίως εἰς τὰ ἐκτεθέντα παρ' ἡμῶν πρὸς παράστασιν τῆς ὑπερφυστικῆς εὐγλωττίας τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ἐξωγραφίσαμεν αὐτὸν διὰ τῆς συγχύσεως τῶν μορφῶν. Ὁ Μирабὼ τρῶντι δὲν ἦτο μόνον ὁ ταῦρος, ὁ λέων, ἡ ἡ τίγρις, ἡ ὁ ἀθλητής, ἡ ὁ τοξότης, ἡ ὁ ἀετός, ἡ ὁ ταῦς ἡ ὁ βορρᾶς, ἡ ὁ ὠκεανός, ἦτο σειρά τις ἀτελείυτητος ἐξαισιῶν μεταμορφώσεων συγχρόνως παρὶστα μένων.

Οἱ λόγοι αὐτοῦ σήμερον εἶσι νεκρὸν γράμμα δι' ἐκεῖνον, ὅστις εἶδε καὶ ἤκουσεν αὐτόν. Πᾶν ὅτι ἦτο προβολή, ἐξοχή, χροῶμα, ἀναπνοή, κίνησις, ζῶη καὶ ψυχὴ ἠφάνισθη. Τὸ πᾶν ἐν ταῖς ὠραῖαις ἐκείναις; δημηγοραῖς καὶ κεκτὰ ἐκτάδην κα-

τὰ γῆς. Ποῦ ἡ πνοή, ἣτις ἐστροβίλιζε τὰς ιδέας του ὡς; ὁ λαίλαψ τὰ φύλλα; Ἴδου αἱ λέξεις, ἀλλὰ ποῦ τὸ σχῆμα; Ἴδου ἡ φωνή, ποῦ ὁ τόνος; Ἴδου ὁ λόγος, ποῦ τὸ βλέμμα; Ἴδου ἡ ἀγόρευσις; ποῦ τὸ σκηδικόν; διότι ἐν παντὶ ῥήτορι ὑπάρχει τὸ συλλογιστικὸν καὶ τὸ σκηδικόν· τὸ συλλογιστικὸν μένει, τὸ σκηδικόν ἀπέχεται μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ταγμα (1) ἀπέθανε οὐλόκληρος, ὁ Μирабὼ κατὰ τὸ ἥμισυ.

Ἐν τῇ Συντακτικῇ συνελεύσει ὑπεκρύπτετο τι, ὃ κατέπληττε τοῦς προσεκτικούς παρατηρητάς. — Ἡ Συμβατικὴ. Εἰς τὸν σπουδάστανα τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἶναι καταφανές, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1789 ἡ Συμβατικὴ ὑπῆρχεν ἐν τῇ Συντακτικῇ, ἐν καταστάσει ἐμβρύου, ἐν καταστάσει σχεδιαγράμματος. Τοῦτο ἦτο τι ἄορατον ἔτι εἰς τὸν ὄχλον καὶ τρομερὸν τῷ δυναμένῳ νὰ τὸ διακίνη, μηδενικὸν ἀναμφιβόλως, λεπτὸς χρωματισμὸς βελύτερος; τοῦ γενικοῦ, χαλαρὰ τις φωνὴ ἐν τῇ ὀρχήστρῃ, ἐπιπρόδω δυταρμονικὴ ἐν ἐνὶ χορῷ ἐλπίδων καὶ φαντασιοπληξιῶν, λεπτομέρεια παρουσιάζουσα ἀσυμφωνίαν πρὸς τὴν ὄλην περιγραφὴν, στόματᾷ τινα τονίζοντα μείζον λέξεις τινὰς, ὁμᾶς ἀφανῆς ἐν γωνίᾳ σκοτεινῇ. Τριάκοντα φωναί, οὐδὲν πλέον, αἶτινες εἶτα διεκλαδίσθησαν εἰς Γερονδίους, Πεδινοὺς καὶ Ὁρεινοὺς. Τὸ 93 ἐν ἐνὶ λόγῳ ἦτο μελανόν σημεῖον ἐπὶ τοῦ κυανοῦ οὐρανοῦ τοῦ 89. Τὸ πᾶν ἦτο ἦδη ἐν τῷ μελανῷ σημείῳ, ἡ 21 Ἰανουαρίου, ἡ 31 Μαΐου ἡ 9 Θερμιδιώρου, αἰμοχαρῆς τοιγούτοι: Βουζότ, ὁ ὁποῖος ἐμελλε νὰ καταβροχθίσῃ Ἀουδοβίκον τὸν ΙΣΤ, Ροβεσπιέρη, ὁ ὁποῖος ἐμελλε νὰ καταβροχθίσῃ τὸν Βουζότ· Βαδιέ, ὁ ὁποῖος ἐμελλε νὰ καταβροχθίσῃ τὸν Ροβεσπιέρη; ἀπαίσια τριάς. Ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις ὁ Ἐρβέρτ καὶ ὁ Πουτρανικ π. χ. οἱ μετροφρονέστεροι καὶ ἀφανέστεροι παρὰ δόξως ἐμειδιῶν κατὰ τὰς συζητήσεις, δεικνύοντες, ὅτι ἐφύλαττον διὰ τὸ μέλλον ιδέαν, ἣν δὲν ἐξέφραζον. Κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, ὁ ἱστορικὸς ἔπρεπε νὰ ἐλῆ μικροσκοπίον, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸν σχηματισμὸν μιᾶς Συνελεύσεως; ἐν τῇ κοιλιᾷ ἑτέρας Συνελεύσεως. Τοῦτο εἶναι εἶδος κυροφίας συμπανούσης συχάνεις ἐν τῇ ἱστορίᾳ, καὶ ἣτις καθ' ἡμᾶς διέλαθε. Ἐν τῇ παρουσίᾳ περιπτώσει δὲν ἦτο ἀσήμαντον γεγονός; ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ

(1) Παρρηγόμος Γάλλος ἀποκριτὴς γεννηθεὶς ἐν Παρισίῳ τῷ 1763 καὶ ἀποβάντων τῷ 1826.

νομοθετικῷ σώματι; αὐτὴ ἡ μυστηριώδης ὑπερσέλιος, ἣτις ἐνέκλειε τὴν λαμπρότητάν διὰ τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας. Ἐμελλε νὰ ἔχῃ τετραπλάσιον σχῆμα τὸ ἐμβρυον τῆς Συμβατικῆς ἐν τῇ κοιλιᾷ τῆς Συντακτικῆς. Ὁν γυπὸς φερόμενον ὑπὸ ἀετοῦ!

Ἐκτοτε ἀνεπτυγμένοι τινες νόες ἐν τῇ Συντακτικῇ ἐξεπλήττοντο ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῶν τῶν ἀδιαχωρίστων ἀνθρώπων, οἵτινες ἐφάνοντο ἐπιφυλάσσομενοι δι' ἑτέραν ἐποχὴν ἢ σθάνοντο, ὅτι ἐν τοῖς στήθεσιν αὐτῶν ἐκρύπτοντο λαίλαπες, καὶ μόλις ἐνίοτε ἐξήρχοντο πνοαί τινες; ἠρώτων ἀλλήλους, ἀν ὁ ἀνεμος αὐτὸς; ἤθελε πνεῦσαι ἡμέραν τινα τί ἤθελον γίνεαι ὅλα αὐτὰ τὰ οὐσιώδη διὰ τὸν πολιτισμὸν πράγματα, ἅτινα τὸ 89 δὲν εἶχεν ἐκρὶζῶνται. Ὁ Rabot-Saint-Etienne, ὅστις ἐπίστυσε καὶ τρανῇ τῇ φωνῇ διεκέρυττεν, ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἐτελείωσεν, ὡσφραίνετο μετὰ τινος ἀνητυχίας τοῦ Ροβεσπιέρη, ὅστις ἐνόμιζεν καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ ἔλεγε ὅτι δὲν ἤρχιστε. Οἱ παρὶντες καταστροφῆς τῆς μοναρχίας ἔτραμον πρὸ τῶν μελλόντων καταστροφῶν τῆς κοινωνίας. Οὗτοι, ὡς πάντες αἱ ἐκ τῶν προτέρων γνωρίζοντες τὸ μέλλον αὐτῶν, ἦσαν ἀγέρωχοι, στρυφνοὶ καὶ ἀλαζόνες; ὁ ἔσχατος; αὐτῶν πρεσβυτέρων ὑπεροπτικῶς τοῦς ἐξέγοντας ἐν τῇ συνελεύσει. Οἱ μηδαμινότεροι καὶ ἀφανέστεροι κατὰ τὰς διαθέσεις καὶ φαντασίας τῶν διεκοπτῶν αὐθαδῶς τοῦς σπουδαιοτέρου; ῥήτορας, οὐδεὶς; δ' ἐτόλμα ν' ἀπαντήσῃ αὐτοῖς, ἐπειδὴ πάντες ἐγνώριζον ὅτι εἰς τὸ μέλλον ἐμελλον νὰ παραστήσωσι δράμα τι.

Κατὰ τινα τῶν στιγμῶν αὐτῶν, καθ' ἃς ἡ μέλλουσα Συνέλευσις κατεφόδε τὴν ὑπάρχουσαν, ἡ ἐξαιρετικὴ δύναμις τοῦ Μирабὼ μεγαλοπρεπῶς ἐξεδηλώθη. Ἐν τῇ συναισθῆσει τῆς παντοδυναμίας του καὶ ἐν τῇ πεποιθῆσει, ὅτι μέγα τι ἔπραττε, ἐφώνησε πρὸς τὴν ἀπαίσιον ἐκείνην ὀμάδα, τὴν διακόπτουσαν τὸν λόγον τῆς Συντακτικῆς. «Σιωπῇ αἱ τριάκοντα φωναί!» καὶ ἡ Συμβατικὴ ἐσιώπησε.

Τὸ σπῆλαιον αὐτοῦ τοῦ Αἰόλου ἐναπέμεινε σιωπηλὸν ἐνόσφ ὁ Μирабὼ εἶχε τὸν πῶδα ἐπὶ τῆς ὀπῆς.

Ἄμυ ὡς ὁ Μирабὼ ἐτελεύτησε ὄλα αἱ ὑστεροβουλαὶ ἤρχισαν νὰ εἰσβάλωσι.

Ἐπαναλαμβάνομεν λέγοντες, ὅτι πιστεύομεν, ὅτι ὁ Μирабὼ ἀπέθανεν ἐν ἐπικραίῳ. Φανερόν ὅτι ἐπὶ τινα χρόνον κατέστειλεν ὑπὸ τὸ βάρος του

ὅλας τὰς διεστηκίνας δυνάμεις, ὧν ἦτο προωρισμένος νὰ περάσῃ τὴν καταστροφὴν, τὴν ὁποίαν ἤρχιστε, αὗται ὅμως συμποικνούμεναι ὑπὸ τῆς πιέσεως ταχέως ἢ βραδέως, καθ' ἡμᾶς, ἤθελον ἐκρηγῆ ἐκ τινος διεξόδου εἰς ἐπανάστασιν ἣτις ἐμελλε νὰ ῥέψῃ τὸν Μирабὼ μακρὴν ὅσον γίγασ καὶ ἀν ἦτο.

Συμπέρασμα.
Ἐκὼ ἀνακερχλαιώσωμεν ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰ τοῦ Μирабὼ, θὰ εἴπωμεν ὁ Μирабὼ δὲν εἶναι ἄνθρωπος, δὲν εἶναι λαός, εἶναι γεγονός; ὀμιλοῦν.

Γέγονός ἀπειρομέγεθες! Ἡ πτώσις τοῦ μοναρχικοῦ συστήματος ἐν Γαλλίᾳ.

Ἐπὶ τοῦ Μирабὼ, οὔτε ἡ μοναρχία, οὔτε ἡ δημοκρατία ἦταν δυνατά. Ἡ μοναρχία, τὸν ἀπέκλειε διὰ τῆς ἱεραρχίας, ἡ δημοκρατία διὰ τῆς ἰσοπεδώσεως. Ὁ Μирабὼ ἦτο διαβάτης προπαρασκευαστικῆς ἐποχῆς. Ὅπω; ἀναπτύξῃ εὐκόλω; τὰς πτέρυγας αὐτοῦ εἶχεν ἀνάγκη τῆς ἐδικῆς; ἐκεῖνης κοινωνικῆς ἀτμοσφαιράς, ἣτις ὀπόταν ὑπάρχει οὐδὲν στερερὸν καὶ ἐκρὶζόμενον ἐν τῷ ἐδάφει ἀντέχει, καὶ καθ' ἡ ἡ πᾶν κώλυμα πρὸς πτήστιν τῶν θεωριῶν ἀποκρούεται εὐκόλω; καθ' ἡ ἡ αἱ ἀρχαί, αἵτινες θὰ γίνωσι τὸ στερερὸν θεμέλιον τῆς; μελλούσης κοινωνίας εἰσὶν ἔτι ρευστάι, ἄνευ ἐντελοῦς περιδινόμεναι φῆρη καὶ ὑποστάσεως, μέχρις οὐ περιδινόμεναι φῆρη μίγδην ὡς ἐν στροβίλῳ ἐπέπληθ ἡ στιγμῇ νὰ ἐπιπέσωσι καὶ κρουτκλωθῶσι. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν πᾶς κείμενος θεσμός; εἶχε γωνίας, ἐφ' ὧν τὸ πνεῦμα τοῦ Μирабὼ ἔθραυεν ἴσως τὰς πτέρυγὰς του.

Ὁ Μирабὼ ἠνόει κατὰ βῆθος τὰ πράγματα καὶ τοῦς ἀνθρώπους. Ἀρκίκομος εἰς τὰς Γενικάς συνελεύσεις τῶν τάξεων παρρητήρησεν ἐπὶ πολὺ ἐν σιωπῇ καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Συνελεύσεως τὴν τόσον γραφικὴν τότε θέσιν τῆς ὀμάδος τῶν φατριῶν. Ἐμάντευσε τὸ ἀνεπαρκές; τοῦ Mounier, τοῦ Malouet καὶ τοῦ Rabaut-Saint-Etienne, ἔκρινε ψυχρῶς τὸ πάθος; τοῦ Chapelier, τὴν μικρόνοιαν τοῦ Πετιῶν, τὴν κακὴν γραμματικὴν ἔμφασιν τοῦ Volney, τὸν ἄββᾶ Maury, τὸν Despremesnil καὶ τὸν Ἄδριανὸν Duport, ὠσαύτως; τὸν Ρολάνδ, τὸ μηδενικὸν αὐτό, οὐ ἡ γυνὴ ἦτο ὁ ἀριθμός; τὸν Γρηγόριον τὸν πολιτικὸν ὑπνοβάτην. Εἶδε παρρηθῆ; τὸ βάθος; τοῦ Sieyès, ὅπω; καὶ αἱ ἦτο ἀδιαχώρητον, ἐμέθυς; διὰ τῶν ιδέων; τοῦ τὸν Κάμιλλον; Δερμουλίν; οὐ ἡ κεφαλὴ δὲν ἦτο ἀρκούντως ἰσχυρὰ; διὰ

τὰς φέρη, ἐβάστακεν τὸν Δαντῶν. Οἰδόλωι δ' ἀ-
 πειραρῆθη ἡ ἀποπλάνησθι τὸν Guillermu, τὸν
 Lautrec καὶ τὸν Cazales εἶδη χαρακτῆρων
 ἀδιελύτων ἐν ταῖς ἐπαναστάσεσι. Ἡρὸς τούτοις
 πλήρη; θάρρους καὶ μη φροδόμενος τὸν ἄνθρωπον
 τῆς σήμερον, ὅπερ σπάνιον, οὔτε τῆς αὔριον,
 ὅπερ σπανιότερον, καθ' ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ
 ἐράνην τολμηρὸς πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς. Προσέβαλ-
 λε κατὰ διαδοχὴν τὸν Maureou καὶ Terray,
 τὸν Callonne καὶ τὸν Νέεοι. Ἐπληρίεε τὸν
 δοῦκα τοῦ Ὀρλεαν, τὸν ἤγγισε καὶ τὸν ἐγ-
 κ-ἐλεψε ἀμέσως. Ἐθεώρει κατὰ μέτωπον τὸν
 Ροβεσπέρου καὶ τὸν Μιρὰτ ἐκ τοῦ πλινθίου.

Κατ' ἐπιχρῆσιν ἐρύλακίσθη ἐν τῇ νήσῳ,
 Rhé, ἐν τῷ φρουρίῳ Ἴρ καὶ ἐν τῷ φρουρίῳ
 Ζυῦ καὶ ἐν τῷ ὄχυρῳ πύργῳ τῶν Vincennes.
 Ἐξεδιέθη ὅμως κατόπιν δι' ὅλα; αὐτὰ; τὰς
 φυλακίσαι εἰς τὴν Βαστῖλλην.

Ἐν τῇ φυλακῇ ἀνεγίνωσκε τὸν Τάκιτον.
 Τὸν κατεδρόχισεν, ἐτρέφετο ἐξ αὐτοῦ, καὶ ὄταν
 κατὰ τὸ 1789 παρῆλα πρῶτον τὸ βῆμα, εἶχεν
 ἐπι τὸ στόμα πλήρες ἐξ αὐτοῦ τοῦ λεοντέου
 μυελοῦ. Παρατήρησαν τούτο εἰς τοὺς πρῶτους
 λόγους, οὗς ἐξεφωνήσατο.

Δὲν ἐγνώριζε τί ὁ Ροβεσπέρου καὶ ὁ Μιρὰτ
 ἤθελον. Ἐθεώρει τὸν μὲν ὡς διακλήρον ἄνευ
 ὑποθέσεων, τὸν δὲ ὡς ἱστῶν ἄνευ ἀθηνῶν καὶ
 ὑπολαμβάνεν, ὅτι ἐκ πείσματος περιπλανῶντο.
 Ἦ γινώσκοντο αὐτὰ ἐν μέρει ἦτο ἀληθῆ;. Ἐ-
 στρέψεν ἐντελῶς τὰ νοῦτα πρὸς τὰ πράγματα,
 τὰ ὅτισθον αὐτοῦ μεγάλαι βήματα ἐργάσεν.
 Ὡ; ἀκύντες ἀξιοκίαι ἀναμορφῶται εἶχε τὸν
 ὄφθαλμον προσήλωμένον ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν
 ζητημάτων μᾶλλον ἢ τῶν πολιτικῶν. Το ἔργον
 τοῦ δὲν ἦτο ἡ δημοκρατία, ἀλλ' ἡ ἐπιχρῆ-
 σασι.

Ἀπόδειξι, ὅτι ἦτο ὁ ἀληθῆ;, ὁ οὐσιώδης
 καὶ μέγας ἀνὴρ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ἐστὶν ὅτι
 ἐναπέμεινε ὑπέστερος πάντων τῶν δημοφρονούν-
 τῶν αὐτῷ καὶ ὅστις μετ' αὐτὸν ἐμεγαλύνθησαν.

Ὁ πατήρ του ὅστις δὲν ἠνόει τὴν Σοβιετι-
 κήν, ἔλεγε, «Αὐτό; ὁ ἄνθρωπος, δὲν εἶναι οὔτε
 ἡ ἀρχὴ οὔτε τὸ τέλος ἐνὸς ἀνθρώπου.» Εἶχε δι-
 καιοι. Ἦτο τὸ τέλος μίας κοινωνίας καὶ ἡ ἀρχὴ
 ἑτέρας. Ὡσπερ ὁ Βολταίρος καὶ ὁ Μιραβὼ
 εἰργάσθη εἰς τὸ γενικὸν ἔργον τοῦ 18ου αἰῶνος.
 Ἀμφότεροι εἶχον τὴν αὐτὴν ἀποστολήν, νὰ
 καταστρέψωσι τὰ πεταλωμένα καὶ παραταυ-
 ψωσινεία. Τὴ μὲν ἔργον τοῦ εἶδος ἦτο συνεχές·

εἰργάζετο ἐνώπιον τῆς Εὐρώπης καθ' ἅπαντα
 αὐτοῦ τὸν βίον, ὁ δ' ἐπὶ τῆς σκηνῆς; παρουσιά-
 σθη ἐπ' ὀλίγη; στιγμῆς. Ὡπως τὸ κοινὸν αὐτῶν
 ἔργον τελέσασιν, ἐδόθη ὁ χρόνος τῷ μὲν κατ'
 ἐκαστοὺς τῶν δὲ καθ' ἡμέρας. Οὐχ ἦττον ὁ Μι-
 ραβὼ ὀλιγώτερα τοῦ Βολταίρου δὲν παρήγαγεν.
 Ὁ ῥήτωρ ἐκλαμβάνεται μὲν ἄλλως; ἢ ὁ φιλόσο-
 φος, ἕκαστος; ὁμως προσβάλλει τὸ κοινωνικὸν
 σῶμα κατ' ἴδιον τρόπον. Ὁ Βολταίρος ἀποσυνθῆ-
 ται, ὁ Μιραβὼ συντρίβει. Ἦ συνταγὴ τοῦ Βολ-
 ταίρου εἶναι χημική, ἡ τοῦ Μιραβὼ φυσική.
 Μετὰ τὸν Βολταίρον ἡ κοινωνία εὕρισκεται εἰς
 διάλυσιν μετὰ τὸν Μιραβὼ εἰς κόνην, ὁ Βολ-
 ταίρος; εἶναι ὄξυ, ὁ Μιραβὼ ρόπαλον!

(ἀκολουθεῖ)

ΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΑΙ

Κ. ΘΙΕΡΣΟΥ.

Αἱ συλλογαὶ τοῦ κ. Θιέρσου, αἱ κατέσχεν ὁ
 Δῆμος δὲν ἦσαν γνωσταὶ τῷ δημοσίῳ ἢ ἐκ φήμης.
 Ἦ στοὰ αὐτῆ ἦν πάντοτε κεκλεισμένη εἰς τοὺς
 ἀγνώστους τῷ ἰδιοκτήτῃ, ὅστις διὰ τινος ἐπι-
 στολῆς του ἐξετούμενος τὴν συγγνώμην των
 ἀπέφυγε πᾶσαν αἴτησιν ἐπισκέψεως. Ὁ κ. Θιέρ-
 σος οὐδέποτε ἐξέθεσεν αὐτὰς δημοσίᾳ, εἴτε διότι
 εἶχεν ἀπολύτους ἰδέας περὶ τῆς περιουσίτου
 τερψέως; τῆς ἰδιωτικῆς; ἰδιοκτησίας, εἴτε διότι
 ἐφοβεῖτο τοὺς κινδύνους τῆς μετακομίσεως, τῆς
 προσθέσεως ἀντικειμένων εὐθραύτων καὶ ἀνε-
 κτημάτων διὰ τὸν λόγον, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν
 ν' ἀντικατασταθῶσιν, ὥστε θὰ ἐρρικίασεν ἀνα-
 γνούς; εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως τοῦ Δή-
 μου κατὰ τὴν 12 Μαΐου τοῦ; ἀσεβείας τούτους
 λόγους; «... Ὁσον διὰ τὰ μικρὰ ὀρειχάλ-
 κινὰ ἀγαλμάτια, σκέπτομαι ὅτι θὰ φθάσωσιν εἰς
 καλὴν κατάστασιν.»

Ἦ πρότασις τοῦ πολίτου Προτὸ α' ἀποστεί-
 λωσινεῖς τὸ Νομισματοκοπεῖον ὅλα τὰ περικύβητα
 τὴν εἰκόνα τῶν Ὀρλεανιδῶν ἀντικείμενα θρον-
 τοβουλεῖ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν, ὡς ἀπειλὴ τις
 ἀφορισμοῦ. Τί ἐνδιαφέρει εἰς τὸ παρελθὸν, εἰς αὐ-
 τὸ τὸ παρὸν, ἐάν ἀποστειλῶμεν εἰς τὸ Νομισμα-
 τοκοπεῖον τὰ ἀντικείμενα τὰ παριστῶντα τὴν
 εἰκόνα τῶν Ὀρλεανιδῶν; Κκατὰ τι ὁ λαὸς
 ἐστὶ ἐλευθερώτερος, θὰ τύχη κρείττονος ἐπι-
 κουρίας καὶ ἢ μᾶλλον ἐντρίβῃ; τῶν δικαιο-

μάτων αὐτοῦ; Ἦ Γαλλία ἀπόλλυσιν ἀπλῶς με-
 ρίδα, ἐν ψυχρῶν τοῦ δημοσίου θησαυροῦ τῆς; τὰ
 ἀντικείμενα ταῦτα, [ἐνεκα τῆς σπανιότητος αὐ-
 τῶν, τοῦ ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἔχουσιν ἀξίαν
 σχετικῶς μυριάκις μείζονα τῆς μεταλλικῆς αὐ-
 τῶν ἀξίας. Εἰς ἀρχαιοφιλος, δημοσίον τι σπου-
 δαστήριον θὰ δώση ὑμῖν χίλια φράγκα δι' ἐν
 ἀργυροῦν ἔλασμα, ὅπερ ριφθὲν εἰς τὸ χωνευτή-
 ριον θ' ἀποδῶτη εἴκοσι σκούδα! Τί δὲ περὶ ἡ-
 μῶν θὰ εἴπη ὁ ξένος.]

Ἐπιμένω, ἐπειδὴ ἡ τύχη τῶν συλλόγων τοῦ
 των δὲν ὠρίσθη εἰσάτι ἐπιτήμως. Ὁπολίτης Δε-
 μακὶ παρετήρησεν εὐλόγως ὅτι τὰ μικρὰ ταῦτα
 καλλιτεχνικὰ ὀρειχάλκινα ἀγαλμάτια εἶναι ἡ
 ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. «Δὲν εἴμεθα βάρβα-
 ροι, προσέθεσεν, ὁ δὲ Δῆμος; θέλει νὰ διαφυλάξῃ
 τὸ διανοητικὸν παρελθὸν διὰ τὴν οἰκοδόμησιν
 τοῦ μέλλοντος.»

Ἐπειδὴ καὶ δὲν εἴμεθα κυρίως βάρβαροι, δι'
 αὐτὸ δὲ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ προσφυλαχθῶμεν ἀπὸ
 πράξεσι παραφόρους, ἀποφάσει ἀπερικλῆπτους ἰ-
 διαζούσας τοῖς βερβάρους. Ἄρα ἡ διὰ δημοπρα-
 σίας διασκορπίσει, ἧτις ἐτίθη ὑπὸ συζήτησιν, ἐ-
 νὸς θησαυροῦ τοσοῦτον πολυτίμου, ὅσον αὐτός, θὰ
 ἦτο ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου
 θησαυροῦ, ὅσον θὰ ἦ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ μέ-
 λοντος τούτου, οὐ τὴν οἰκοδόμησιν ὑπεριχοῦν-
 ται ἡμῖν.

Ἦ δημοπρασία τοιαύτη; σειράς καλλιτεχνη-
 μάτων θὰ ἦν ταύτην τὴν στιγμὴν ὅλων ἀπα-
 τηλόν τι, διότι ἡ τοιοῦτότροπος πώλησις ἀ-
 πκατεῖ ἡμέρον πνεῦμα, συνδρομὴν τοῦ δημοσί-
 ου, ἀφθονίαν χρημάτων μὴ εὕρισκομένων ἐν
 ταῖς; παρούσαις κρίσίμοις περιστάσεσι, ἐν αἷς
 διατελοῦσιν οἱ Παρίσιοι. Τὰ ὀρειχάλκινὰ ταῦτα
 ἀγαλμάτια, τὰ μάρμαρα, τὰ λευκώματα, αἱ
 χαλκογραφίαι θὰ ἐτίθεντο ἐπὶ τραπεζῆς ἐντὸς
 αἰθουσῶν εὐρυχώρων, ἐν αἷς δὲν θὰ ὑπάρχωσιν
 ἀρχαιοφιλοὶ, καὶ θὰ ἀπεικῶντο ἀντι εὐτελοῦς
 τιμῆς ὑπὸ μεταπρατῶν, οἵτινες θὰ διεβίβαζον
 αὐτὰ τὸ ταχύτερον εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὁ δὲ
 θησαυρὸς θὰ ἔχανεν ἄρα ποσὸν σημαντικόν καὶ
 ἡ Γαλλία αὐτὴ θὰ ὑρίσκατο ἀνεπικνῶρωτων
 ζημίαν.

Ὁ πλοῦτος ξένους τινὸς δὲν ἔγκεται μόνον
 εἰς τὰς οικονομικὰς αὐτοῦ προσόδους, εἰς τὴν
 κίνησιν τῶν κεφαλαίων του, οὐδὲ ὅλως εἰς τὴν
 βιομηχανικὴν καὶ ἐμπορικὴν παραγωγὴν του,
 ἀλλὰ κεῖται ὁμοίως; εἰς τὰ καλλιτεχνικὰ καὶ

διανοητικὰ αὐτοῦ ἔργα, ἅπερ διατίθησι διὰ τὰ
 τέκνα του, τὰ εἰδικὰ δηλονότι μουσεῖα καὶ τὰς
 ἰδιωτικὰς συλλογὰς. Ἄντι τοῦ σκέπτεσθαι πῶς
 νὰ διασκορπίσωμεν ταῦτα, ἀπαραίτητον εἶναι
 νὰ τὰ καταστήσωμεν ἀκίνητα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
 τῆς πατρίδος.

Ἦ τοιαύτη πράξις θὰ ἦ ἔγλημα καθοσιώ-
 σεως κατὰ τοῦ ξένους, τὸ νὰ διασκορπίσωμεν
 δηλαδὴ τὰς κατασχεθεῖσας εἰς τὸν οἶκον τοῦ
 κ. Θιέρσου συλλογὰς, ἐπιφυλασσομένης, ἐνεοεί-
 ται οἴκοθεν, πάσις κρίσεως περὶ τῆς ἠθικότη-
 τος ἡ ἀρεμείας διοτήτος παρομοίαις πράξεως. Αἱ
 συλλογαὶ αὗται μέχρις οὐ δικαιόσυνη τις ἦτο
 τον ἐμπιθῆς ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ ἐγκύρου τοῦ
 ψφίσματος τοῦ ἐκδοθέντος; ὑπὸ τοῦ Δήμου,
 πρέπει ἄνευ βραδύτητος; νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ
 ὑλωτὰ τοῦ Λούβρου καὶ νὰ χρησιμεύσωσι τῇ
 ἀνατροφῇ τοῦ δημοσίου. Ἦ καλλιτεχνικὴ Ὁ-
 μοσπονδία, ἧτις ἐπιβλέπει τὰ μουσεῖα ἡμῶν,
 ὀφείλει νὰ ἀπαιτήσῃ ταῦτα τὸ ταχύτερον, νὰ
 ταξιοθετήσῃ καὶ ἐκθέσῃ αὐτὰ.

Ὁ πολίτης Κομπεῖ ἐκτιμᾷ τὴν μικρὰν σει-
 ρὰν «των ὀρειχαλκίνων» τοῦ κ. Θιέρσου ἀντὶ
 1,500,000 φράγκων, ἀλλὰ προσβαίνει πολὺ οὐ-
 τος; εἰς πραγματογνώμων; θὰ ἀφήρῃ ὥσως ἐκ
 τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἐν μηδενικόν. Ἄλλὰ δὲν
 πρόκειται νῦν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν ἐκτιμή-
 τως, τὰ πλείεστα τῶν ὀρειχαλκίνων τούτων εἴ-
 τως; ἂν σπανιώτατα καὶ λίαν ἐνδιαφέροντα, διότι
 ἀνήκοντα εἰς τὴν τέχνην τῆς ἰταλικῆς ἀναγεν-
 νήσεως ἐλλείπουσι σχεδὸν ἐντελῶς; εἰς τὰ μου-
 σεῖα ἡμῶν. Ἀριθμὸς τι; ὀρειχαλκίνων ἀγαλμά-
 των τοῦ κ. Θιέρσου διήλθε διὰ τοῦ μεγάρου
 Δρουῶ; ὅπου οὗτος; ἤργετο μὲν συνεχῶς κατὰ
 τὰς ἐκθέσεις, ἀλλ' οὐδέποτε ἐφαίνετο εἰς τὰς
 δημοπρασίας ὅτι ἐδιδε διαταγὰς; εἰς τοὺς πραγ-
 ματογνώμονας; πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀντικειμένων,
 τὰ ὅποια ἐπεθύμει. Ἦ ἀξιέρκτος αὐτοῦ Venus
 marine ἐπαίτησεν ἐπίδειξιν εἰς τὴν δημοπρασί-
 αν Μοντεβίλ. Ἦ Ἀφροδίτη αὐτῆ, μὲ τύπου; λε-
 πτούς; καὶ εὐκινήτους, ἐνηγκαλισμένη ἐπὶ τῆς
 βράχως λεπιδώδους; τέρατος, κεφαλὴν ἔχοντος
 κριτοῦ, ὠπεῦει μειδιῶσα τὴν τριχέαι γενειά-
 σα του, δύο ἔρωτες σείουσι λαμπάδα καὶ ἐφαρ-
 μόζουσιν ἐν βέλος; ἐπὶ τοῦ ἐντεταμένου τόξου.
 Τοῦτο εἶναι ὀρειχαλκίος; φλωρεντινὸς τοῦ 16ου
 αἰῶνος; ἐκτευπος; ἢ τῆς; αὐτοῦ εἶναι ἐντελής,
 τὸ πράσινον τὸν ἀναδεικνύει καὶ χρυσοὶ αὐτῶν
 ὡς λεπτή; τις; λεπιδώδης; πλάξ; Ὁ ἄρχμος; αὐ-